

Postanowienie z dnia 30 maja 2001 r., III CZ 36/01

Okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji, o których mowa w art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c. powinny być – podobnie jak pozostałe elementy przewidziane w tym przepisie – przedstawione w wydzielonej części kasacji, jako odrębny element pisma procesowego.

Sędzia SN Jacek Gudowski (przewodniczący, sprawozdawca), Sędzia SN Bronisław Czech, Sędzia SA Jan Kremer

Sąd Najwyższy w sprawie z powództwa Banku Handlowego w W., S.A. Oddział w L. przeciwko Piotrowi B. i Sylwii B. o zapłatę, po rozpoznaniu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu niejawnym w dniu 30 maja 2001 r., zażalenia pozwanych na postanowienie Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 15 marca 2001 r. oddalił zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 15 marca 2001 r. Sąd Apelacyjny w Lublinie odrzucił kasację pozwanych Piotra i Sylwii B. od wyroku tego Sądu z dnia 31 stycznia 2001 r., albowiem nie zawiera ona – wymaganego przez art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c. – przedstawienia okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie.

W zażaleniu pozwani zakwestionowali stanowisko Sądu drugiej instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W sytuacji, gdy postanowienie Sądu Apelacyjnego zaskarżone przez pozwanych kasacją zostało wydane w dniu 31 stycznia 2001 r., do postępowania kasacyjnego – także do złożenia i, ewentualnie, rozpoznania kasacji – mają zastosowanie przepisy kodeksu postępowania cywilnego w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 48, poz. 554), która weszła w życie z dniem 1 lipca 2000 r. (por. też art. 5 ust. 2 i art. 6 tej ustawy).

Spośród wielu zmian dokonanych wymienioną ustawą w zakresie środków odwoławczych, a zwłaszcza w przepisach rozdziału 1¹, na plan pierwszy – obok nowego unormowania dopuszczalności kasacji – wysuwa się wprowadzenie wstępnego badania kasacji, podejmowanego przez Sąd Najwyższy przed jej rozpoznaniem. Istotą tej instytucji jest upoważnienie Sądu Najwyższego do odmowy przyjęcia kasacji do rozpoznania, gdy jej wstępne badanie, dokonywane po skutecznym wniesieniu kasacji, daje podstawy do stwierdzenia, że nie zachodzą okoliczności uzasadniające wyrokowanie w sprawie przez najwyższą instancję sądową.

Wprowadzeniu wstępnego badania kasacji pod kątem dopuszczenia jej do rozpoznania, towarzyszy zmiana art. 393³ k.p.c., zgodnie z którym kasacja – obok oznaczenia zaskarżonego orzeczenia ze wskazaniem zakresu zaskarżenia, przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia oraz wniosku o uchylenie lub zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu uchylenia lub zmiany – powinna obecnie zawierać także przedstawienie okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie.

W postanowieniu z dnia 9 listopada 2000 r., II CKN 1385/00 (OSNC 2001, nr 3, poz. 51) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że brak polegający na nieprzedstawieniu tych okoliczności powoduje odrzucenie kasacji bez wzywania o jego uzupełnienie. Z kolei, w postanowieniu z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00 (OSNC 2001, nr 3, poz. 52) uściślił to stanowisko stwierdzeniem, że spełnienie obowiązku wynikającego z art. 393³ § 1 pkt 3 k.p.c. nie może polegać na odwołaniu się przez skarżącego do uzasadnienia podstaw kasacyjnych, bez przedstawienia okoliczności wskazanych w wymienionym przepisie (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11).

W świetle tych orzeczeń, które skład Sądu Najwyższego rozpoznający zażalenie w pełni podziela, jest oczywiste, że środek wniesiony przez pozwanych w niniejszej sprawie zawiera braki, które odbierają mu cechy kasacji. Skarżący bowiem nie tylko nie przytoczyli podstaw kasacyjnych przez ich wyraźnie wyodrębnienie i nazwanie (zarzucili jedynie „rażące naruszenie” wskazanych przepisów), ale nie podjęli także najmniejszej próby przedstawienia, że w sprawie występuje zagadnienie prawne wymagające zaangażowania Sądu Najwyższego, albo że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Należy jeszcze raz podkreślić, co na tle

struktury gramatycznej i logicznej przepisu art. 393 § 1 k.p.c. jest oczywiste, że wymaganie kasacji określone w pkt 3 tego przepisu nie może być utożsamiane z wymaganiami wskazanymi w pkt 2, a zatem przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie, nawet najbardziej dojrzałe jurydycznie, nie oznacza *eo ipso* przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie kasacji do rozpoznania.

Za tym stanowiskiem przemawia jeszcze jeden argument. W piśmiennictwie, odwołującym się do argumentów historycznych i prawnoporównawczych, a także w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147), dostatecznie jasno i przekonująco uwypuklono tkwiący w kasacji element interesu publicznego, w związku z czym, także z punktu widzenia jego zaspokojenia, nie może być uznane za wystarczające samo tylko wskazanie w kasacji wytykanych podstaw i ich uzasadnienie, lecz konieczne jest osobne przedstawienie, z jakich względów – wykraczających poza toczący się między stronami spór prywatnoprawny – sprawa powinna przejść na trzeci szczebel instancji, a kasacja zasługuje na rozpoznanie przez Sąd Najwyższy, naczelny organ władzy sądowniczej. Poza tym, stawiane kasacji wysokie wymagania profesjonalne (por. art. 393² k.p.c.) są wystarczającym oparciem dla tezy, że okoliczności uzasadniające rozpoznanie kasacji powinny być, podobnie jak pozostałe elementy przewidziane w art. 393³ § 1 k.p.c., przedstawione w wydzielonej części kasacji, jako odrębny typograficznie element pisma procesowego, obok oznaczenia zaskarżonego orzeczenia ze wskazaniem zakresu zaskarżenia, przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, a także wniosku o uchylenie lub zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu żądanego uchylenia lub zmiany. Kasacja powinna być zatem tak skonstruowana i zredagowana, aby zarówno przeciwnik procesowy, jak i Sąd Najwyższy, nie musiał poszukiwać w wywodzie kasacyjnym, a tym bardziej domyślać się, wszystkich jej elementów.

Kasacja pozwanych powyższych wymagań nie spełnia, toteż Sąd Apelacyjny trafnie ją odrzucił (art. 393⁵ k.p.c.).

Z tych przyczyn zażalenie należało oddalić, po uznaniu, że podjęta przez pozwanych próba uzupełnienia kasacji przez wskazanie w zażaleniu okoliczności uzasadniających jej rozpoznanie jest spóźniona i bezskuteczna (art. 385 w związku z art. 397 § 1 i art. 393¹⁸ § 3 k.p.c.).

